

УДК 338.488.22:640.41

*Безручко Любомир Степанович,*  
кандидат географічних наук, доцент

Львівський національний університет імені  
Івана Франка, м. Львів, Україна,  
e-mail: lybko1984@gmail.com

*Клапчук Михайло Володимирович,*  
кандидат географічних наук, доцент

Львівський національний університет імені  
Івана Франка, м. Львів, Україна,  
e-mail: m\_klapchuk@ukr.net

*Жук Юрій Ігорович,*  
кандидат географічних наук

Львівський національний університет імені  
Івана Франка, м. Львів, Україна,  
e-mail: jurijzhuk@gmail.com

## *ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ ЯК СКЛАДОВА ДОСЯГНЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ*

*Мета.* Вивчити сучасні підходи до екологізації готелів. Дослідити сучасний стан впровадження екологічних технологій у готельному господарстві Карпатського регіону.

*Методика.* При написанні статті використано такі методи дослідження: літературний, порівняльний, статистичний, експертних оцінок.

*Результати.* Визначено роль екологізації готелів для досягнення сталого розвитку території. Досліджено сучасний стан впровадження екологічних технологій у готельних підприємствах Карпатського регіону. Описано найбільш типові напрями екологізації готелів досліджуваної території. Окреслено шляхи впровадження екологічних технологій в готелях регіону.

*Наукова новизна.* Проаналізовано найбільш типові екологічні інновації, що використовуються у готелях Карпатського регіону.

*Практична значимість.* Впровадження екологічних інновацій у готельному підприємстві дозволяє оптимізувати економічну діяльність готелю шляхом економії ресурсів, а також покращує екологічний стан регіону. Досліджено найбільш типові екологічні інновації у готелях Карпатського регіону, що дозволяє визначити напрями подальшої екологізації готельного господарства. Проаналізовано значення екологічної сертифікації для досягнення балансу між потребами готельного господарства та збереженням навколишнього природного середовища.

*Ключові слова.* екологізація, екологічні технології, сталий розвиток, готельне господарство.

УДК 338.488.22:640.41

*Безручко Любомир Степанович,*  
кандидат географических наук, доцент

Львовский национальный университет  
имени Ивана Франко, г. Львов, Украина,  
e-mail: lybko1984@gmail.com

*Клапчук Михаил Владимирович,*  
кандидат географических наук, доцент

Львовский национальный университет  
имени Ивана Франко, г. Львов, Украина,  
e-mail: m\_klapchuk@ukr.net

*Жук Юрий Иванович,*  
кандидат географических наук

Львовский национальный университет  
имени Ивана Франко, г. Львов, Украина,  
e-mail: jurijzhuk@gmail.com

## *ЭКОЛОГИЗАЦИЯ ГОСТИНИЧНОГО ХОЗЯЙСТВА КАРПАТСКОГО РЕГИОНА КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ ДОСТИЖЕНИЯ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ*

*Цель.* Выучить современные подходы к экологизации гостиниц. Исследовать современное состояние внедрения экологических технологий в гостиничном хозяйстве Карпатского региона.

*Методика.* При написании статьи использованы такие методы исследования: литературный, сравнительный, статистический, экспертных оценок.

*Результаты.* Определенно роль экологизации гостиниц для достижения устойчивого развития территории. Исследовано современное состояние внедрения экологических технологий в гостиничных предприятиях Карпатского региона. Описано наиболее типичные направления экологизации гостиниц исследуемой территории. Очерчено пути внедрения экологических технологий в гостиницах региона.

*Научная новизна.* Проанализированы наиболее типичные экологические инновации, которые используются в гостиницах Карпатского региона.

*Практическая значимость.* Внедрение экологических инноваций в гостиничном предприятии позволяет улучшить экономическую деятельность гостиницы, путем экономии ресурсов, а также улучшает экологическое состояние региона. Исследовано наиболее типичные экологические инновации в гостиницах Карпатского региона, что позволяет определить направления последующей экологизации гостиничного хозяйства. Проанализировано значение экологической сертификации для достижения баланса между потребностями гостиничного хозяйства и сохранением окружающей естественной среды.

*Ключевые слова.* экологизация, экологические технологии, устойчивое развитие, гостиничное хозяйство.

UDC 338.488.22:640.41

*Bezruchko Lubomyr Stepanovich,*  
Candidate of Geographical Sciences,  
Associate Professor

Ivan Franko National University of Lviv,  
Lviv, Ukraine,  
e-mail: lybko1984@gmail.com

*Klapchuk Mykhailo Volodymyrovych,*  
Candidate of Geographical Sciences,  
Associate Professor

Ivan Franko National University of Lviv,  
Lviv, Ukraine, e-mail: m\_klapchuk@ukr.net

*Zhuk Yuriy Igorovich;*  
Candidate of Geographical Sciences

Ivan Franko National University of Lviv,  
Lviv, Ukraine, e-mail: juriyzhuk@gmail.com

## *ECOLOGIZATION OF THE CARPATHIAN REGION HOTEL INDUSTRY AS A COMPONENT OF THE ACHIEVEMENT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT*

*Object.* Research the modern approaches to ecologization of hotels. Explore the current state of implementation of environmental technologies in the Carpathian region hotel industry.

*Methodology.* In the article such methods were used: literary, comparative, statistical, expert evaluations.

*Results.* The role of ecologization of hotels for achievement of sustainable development of the territory is determined. The present state of implementation of environmental technologies in Carpathian region hotel industry is explored. The most typical directions of ecologization of research territory hotels are described. The ways of implementation of environmental technologies in the region hotels are outlined.

*Scientific novelty.* The most typical ecological innovations used in Carpathian region hotels are analyzed.

*Practical significance.* Implementation of environmental innovations in the hotel enterprise allows to improve the hotel's economic activity by saving resources, as well as improving the ecological status of the region. The most typical environmental innovations in

Carpathian region hotels are investigated, which allows to determine the directions of further ecologization of the hotel industry. The importance of ecological certification for the balance between the needs of the hotel industry and preservation of the environment has been analyzed.

*Keywords.* Ecologization, ecological technologies, sustainable development, hotel industry.

*Постановка проблеми.* Сталий розвиток території передбачає оптимізацію різних галузей господарської діяльності суспільства, в тому числі й сфери обслуговування. Варто зауважити, що індустрія гостинності добре проявляється в соціальному та економічному напрямку, проте мало уваги приділяється екологізації. Сьогоднішня нестача ресурсів та зародження екологічної свідомості у суспільства сприяють зростанню інтересу до екологічних технологій у готельному господарстві. Проте такі тенденції, здебільшого, проявляються в економічно розвинутих країнах та рідше спостерігаються в готельних закладах України.

*Аналіз останніх досліджень і публікацій.* Сьогодні питанню екологізації готельного господарства приділяється значна увага. Зокрема, Паньків Н. та Гунько В. виділили основні екологічні конфлікти спричинені діяльністю готельних закладів, а також визначили умови та перешкоди розвитку екологічних готелів в Україні [2]. Польова Л. та Філюстін О. дослідили міжнародний досвід екологічної сертифікації готелів [3]. Губанов А. та ін. дослідили сучасні архітектурні рішення при спорудженні та функціонуванні еко-готелів. Запропонували підхід до класифікації екологічних готелів (в залежності від території їх розташування), а також визначили принципи архітектурно-планувальної організації готелів цього типу [1]. Загалом дослідження спрямовувались на питання впровадження екологічних технологій у готелях та теоретичні особливості функціонування готельного господарства з врахуванням принципів екологічності.

*Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.* Попри значне зацікавлення науковцями до теми екологізації готельного господарства, детальнішого опрацювання потребує питання екологічної сертифікації готелів в Україні. Також поза увагою залишилось питання впровадження екологічних технологій у конкретних готельних підприємствах Карпатського регіону та виокремлення першочергових заходів, що сприятимуть впровадженню концепції еко-готелів на досліджуваній території.

*Формування цілей статті (Постановка завдань).* Основним завданням статті є виділення напрямів екологізації готелів та дослідження сучасного стану впровадження екологічних технологій у готельному господарстві Карпатського регіону.

*Виклад основного матеріалу.* Інтенсивний розвиток туризму у Карпатському регіоні сприяє постійному зростанню засобів розміщення. Згідно інформації Державної служби статистики України, станом на 2017 рік у регіоні функціонувало 804 готелі та аналогічні засоби розміщення,

тоді як в 2012 р. їх було 699 одиниць [3]. Проте, незважаючи на достатню кількість готельних підприємств та розуміння цінності Карпатського регіону як унікальної природної території, у готельному господарстві регіону спостерігається в'яле залучення екологічних інновацій. Відповідно, будівництво та експлуатація готельних підприємств провокують значні негативні впливи на навколишнє природне середовище, що пов'язано з відсутністю очисних споруд у готелях (як наслідок – забруднення прилеглих водойм стічними водами); відсутністю сортування ТПВ; порушенням норм будівництва; надмірним навантаженням на ґрунт; знищенням естетичної цінності ландшафтів; надмірним використанням природних ресурсів тощо.

Сьогодні екологізація готельних підприємств регіону зводиться до дій, що дозволяють економити ресурси (і відповідно фінанси), тому найбільш поширеними заходами є встановлення енергоощадних ламп та приладів; використання альтернативних джерел енергії та опалення; спонукання постояльців до зменшення частоти заміни білизни та рушників тощо. Проте, ці кроки є поодинокими і не дозволяють досягати значного екологічного ефекту.

*Таблиця 1*

*Наявність у готельних підприємствах Карпатського регіону екологічних інновацій*

| <i>Екологічна інновація</i>            | <i>Назва готельного підприємства</i> |         |              |        |                |                |
|----------------------------------------|--------------------------------------|---------|--------------|--------|----------------|----------------|
|                                        | «Бунгало»                            | «Фоміч» | «Озеро VITA» | «ІЗКІ» | «Вежа Ведмежа» | «ТАОР Карпати» |
| Екологічність опалення                 | +                                    | +       | +            | +      | -              | +              |
| Альтернативні джерела енергії          | -                                    | -       | -            | +      | -              | -              |
| Сортування відходів                    | -                                    | -       | -            | +      | -              | -              |
| Власні очисні споруди                  | +                                    | +       | -            | +      | +              | +              |
| Використання натуральних будматеріалів | +                                    | +       | +            | +      | +              | +              |
| Енергоощадні лампи                     | +                                    | +       | +            | +      | +              | +              |
| «Енергозберігаючі кишені»              | -                                    | +       | -            | -      | -              | +              |
| Регулятори яскравості освітлення       | -                                    | -       | -            | -      | +              | +              |
| Органічні продукти                     | +                                    | -       | +            | +      | -              | +              |

Варто зауважити, що більш обмеженими у комплексному впровадженні екологічних рішень є готелі, які розташовані у міському середовищі та функціонують у вже наявному житловому фонді. В той же

час, готельні підприємства, що будуються у природних територіях, мають можливість застосування більшого переліку екологічних рішень. Часто наявність екологічних інновацій у таких підприємствах диктується потребою в автономності закладу, що пов'язане із відсутністю централізованих комунікацій.

Задля аналізу екологічних напрямів, що реалізуються у готельних підприємствах, розташованих на природних ділянках Карпат, нами проведено порівняння декількох готелів за найбільш типовими показниками екологізації. Готелі обрано з різних адміністративних областей регіону, а також із врахуванням їх позиціонування як об'єктів наближених до природи та входження в один сегмент засобів розміщення. Критерії обрано на основі вимог, що ставляться до екологічних готелів.

Проведений аналіз вказує, що лідером за кількістю використання екологічних інновацій є готельний комплекс «ІЗКІ» (Закарпатська обл.) та готель «ТАОР Карпати» (Львівська обл.), що підтверджує нагородження готелю «ТАОР Карпати» номінацією «Найкращий Green готель 2016» присвоєною на конкурсі International Hospitality Awards 2017.

Найменше уваги питанню екологізації приділено в готельно-відпочинковому комплексі «Вежа Ведмежа» (Львівська обл.). Загалом, досліджені готельні підприємства активно використовують енергоощадні лампи, користуються власними очисними спорудами та використовують для приготування їжі органічні продукти. Негативним є той факт, що більшість підприємств мало користуються можливостями альтернативної енергетики, а також не проводиться сортування твердих побутових відходів. Що, враховуючи сьогоденні реалії, має стати першочерговим напрямом в екологізації готелів. Шляхом впровадження екологічних технологій у готельному господарстві є виникнення та популяризація концепції «екологічного готелю», що передбачає збереження здоров'я гостей, раціональне використання природних ресурсів та позиціонування готелів як таких, що несуть відповідальність за вплив підприємства на навколишнє природне середовище.

Сьогодні в Україні також виникають спроби проведення екологічної сертифікації готелів, проте, готельєри проявляють низьку зацікавленість до цих нововведень. Найбільш відомою міжнародною системою екологічної сертифікації, що діє в Україні є Green Key («Зелений Ключ»). Відмітимо, що сьогодні у Карпатському регіоні сертифікатом Green Key відзначено тільки чотири готелі, три з яких знаходяться у м. Львові (Дністер Прем'єр Готель, Reikartz Дворжец та Reikartz Медіваль) та один у рекреаційному комплексі Буковель (Radisson Blu Resort Bukovel) [4]. Враховуючи високий показник концентрації готельних підприємств у регіоні, така забезпеченість готелів із екологічною сертифікацією є надзвичайно низькою.

Окрім сертифікації Green Key, в Україні діє добровільна екологічна сертифікація на відповідність діяльності готелю державному стандарту ДСТУ ISO 14024–2002. Зокрема, на території Карпатського регіону,

сертифікат на відповідність стандарту ISO 14024 отримано тільки готелем «Ковчег» (Чернівецька обл.) [2]. Це підтверджує його повну відповідність вимогам екологічності готелів.

Аналіз тенденцій у готельному господарстві Карпатського регіону вказує на потребу впровадження наступних заходів щодо екологізації готелів: підвищення екологічної свідомості та обізнаності як власників готелів, так і постояльців; стимулювання екологічної сертифікації готелів; перегляд ДСТУ «Послуги туристичні. Класифікація готелів» із врахуванням вимог екологічності; дотримання екологічних нормативів при виборі ділянки та забудові готельного комплексу (приклад проектування розбудови гірського масиву «Свидовець» вказує на повне нехтування потребою збереження природних територій Карпат); використання інноваційних екологічних технологій для енергозбереження та виробництва енергії; встановлення систем збереження тепла; повторне використання ресурсів; використання органічних продуктів та стимулювання для їх виробництва традиційного господарювання тощо.

*Висновки.* Готельне господарство Карпатського регіону відзначається низьким впровадженням екологічних технологій. Здебільшого вони пов'язані із економією ресурсів та не дозволяють говорити про комплексний характер екологізації готелів. Низьким є і показник екологічної сертифікації готелів, зокрема, в регіоні сертифіковано тільки п'ять готелів, що є надзвичайно низьким показником.

*Список використаних джерел:*

1. Губанов А. В. Сучасні архітектурні рішення еко-готелів / А. В. Губанов, В. Є. В'язовський, Ю. Е. Лахонько // Збірник наукових праць ДонНАБА. - Випуск № 2 – 2017 (7). – С. 58 – 67.
2. Паньків Н. Є. Вплив закладів туристичної інфраструктури на навколишнє середовище та розвиток еко-готелів як інноваційної концепції гостинності / Н. Є. Паньків, В. М. Гунько // Науковий вісник НЛТУ України, 2017, Вип. 27.3 – С. 108 - 112.
3. Польова Л.В. Концептуалізація діяльності еко-готелів екологічного спрямування / Л.В. Польова, О.В. Філюстин // Карпатський край № 1-2 (6 – 7). – 2015 – С. 169 - 173
4. Гірський готель «Ковчег» [Електронний ресурс] Режим доступу : <http://www.megura.net/ua/>
5. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
6. Green Key [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.greenkey.global/green-key-sites/>

*Список использованных источников:*

1. Губанов А. В. Современные архитектурные решения эко-отелей / А. В. Губанов, В. Є. В'язовський, Ю. Е. Лахонько // Сборник научных трудов ДонНАБА. - Випуск № 2 - 2017 (7). - С. 58 - 67.
2. Паньків Н. Є. Вплив заведених туристической инфраструктуры на окружающую среду и развитие эко-отелей как инновационной концепции гостеприимства / Н. Е. Паньків, В. М. Гунько // Научный вестник НЛТУ Украины, 2017, Вип. 27.3 – С. 108 - 112.
3. Полева Л.В. Концептуализация деятельности эко-отелей экологического спрямування / Л.В. Полевая, О.В. Филюстин // Карпатский край № 1-2 (6 – 7). – 2015 – С. 169 – 173.
4. Горная гостиница «Ковчег» [Электронный ресурс] Режим доступа : <http://www.megura.net/ua.>

5.Государственная служба статистики Украины [Электронный ресурс] Режим доступа: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

*References:*

- 1.Gubanov A.V. Contemporary architectural solutions for Eco-Hotels / A.V. Gubanov, V. Ye. Vyazovsky, Yu. E. Lakhonko // Collection of scientific works of DonNABA. - Issue No. 2 - 2017 (7). - P. 58 - 67.
- 2.Pankov N. Ye. The influence of tourist infrastructure facilities on the environment and development of Eco-Hotels as an innovative concept of hospitality / N. Ye. Pankov, V. M. Gunko // Scientific bulletin of NLTU of Ukraine, 2017, Is.27.3 - P. 108 - 112.
3. Polyova L.V. Conceptualization of the activity of eco-hotels of ecological orientation / L.V. Polyova O.V. Filyustin // Karpatsky Kray No. 1-2 (6 - 7). - 2015 - P. 169 – 173
- 4.Mountain Hotel "Kovcheg" [Electronic resource] Access mode: <http://www.megura.net/ua/>
5. State Statistics Service of Ukraine [Electronic resource] Access mode: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
- Green Key [Electronic resource] Access mode: <http://www.greenkey.global/green-key-sites/>